

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 1.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τῇ 27ῃ κατὰ τὰ προηγγελμένα κηρυχθεῖσης τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς διὰ βασιλικοῦ λόγου, συνιστάντος τοῖς ἀντιπροσώποις τοῦ ἔθνους τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως Σωτηροπούλου ἐκπονηθέντα καὶ ὑποβληθὲνόμενα αὐτοῖς νομοσχέδια, τῇ 28ῃ ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία κατεψήφισε τῆς κυβερνήσεως ταύτης ἐν τῷ (πτήματι τῆς ἐκλογῆς τοῦ προέδρου, ἐκλεγέντος τοιοῦτου τοῦ τρικουπικοῦ ὑποψηφίου διὰ πλειοψηφίας 102 ψήφων ἐξ 186 παρόντων βουλευτῶν, αὐθημερόν δὲ ὁ κ. Σωτηρόπουλος ὑπέβαλε τῷ βασιλεῖ τὴν παραίτησιν τοῦ ὅλου ὑπουργείου, συνιστὰς αὐτῷ ὡς τὴν συμφυρωτάτην διέξοδον τὴν τῷ κ. Τρικούπῃ ἀνάθεσιν τῆς συγκροτήσεως τῆς κυβερνήσεως. — Οὕτως ὁ κ. Τρικούπης μετὰ ἐξάμνηνον ἀνάπαυαν ἀνεκτίσαστο τὴν ἀρχὴν, συνυπουργοῦς προσλαβὼν ἓνα μὲν μόνον ἐκ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν πρωθυπουργίαν αὐτοῦ συνεργασθέντων αὐτῷ, τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸν κ. Ν. Τσαμαδόν, εἰς νέα δὲ πρόσωπα ἀναθέμενος τὴν διεύθυνσιν τῶν ἄλλων ὑπουργείων, τὴν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης δηλαδὴ τῷ διαπρεπεῖ νομομαθεῖ κ. Δ. Στεφάνου, ὃν προσωρινῶς ἰνετέθη καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τῷ διακεκριμένῳ ῥήτορι κ. Μπονιδῆ, τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τῷ εὐπατρίδῃ βουλευτῇ Ἀττικῆς κ. Καλλιφρονῇ καὶ τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν τῷ γηραιῷ καὶ πεπειραμένῳ ἀνωτέρῳ ἀξιωματικῷ τοῦ ναυτικοῦ κ. Γ. Μπούμπουζῃ, ἐπανειλημμένως ὑπὸ τε τὸν ἀειμνήστον Κουμουνοῦρον καὶ ὑπὸ τὸν κ. Δηλιγιάννην χρηματίζαντι ὑπουργῷ. — Δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν ἐνταῦθα, ἂν ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειοψηφία, οὕτω συνοπτικῶς, μᾶλλον δὲ ἀνευ πάσης δίκης καταδικάζουσα τὴν κυβερνήσιν Σωτηροπούλου, κυβερνήσιν μετ' ἀξιεπαίνου μὲν φιλοτιμίας καὶ φιλοπονίας ἐργασθεῖσαν πρὸς παρασκευὴν τῶν μέσων, δι' ὧν ἀσφαλῶς ἠδύνατο καὶ ἡ οἰκονο-

μικὴ ἀνόρθωσις νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἀκεραιότης τῆς χώρας καὶ ἡ περαιτέρω πολιτικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἔθνους νὰ ἐξασφαλισθῶσι, μετὰ σπανίας δὲ αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν ἐντεῦθεν δυναμένην νὰ προκύψῃ ἀγῶλαιαν χρόνου, ἐπιζημιωτάτην εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἀποφυγοῦσαν τὸν πειρασμὸν τῆς ἐπιδιώξεως τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς, καίτοι ἐν τῇ διεξαγωγῇ νέων ἐκλογῶν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ αἰσθητὴν ἐλάττωσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν δυνάμεων τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων αὐτῆς, δὲν εἶνε καιρὸς, λέγομεν, νὰ κρίνωμεν, ἂν, οὕτως ἐνεργήσασα ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειοψηφία, ἐνέργησεν κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις μᾶλλον τοῦ γενικοῦ ἢ τοῦ κομματικοῦ συμφέροντος. Τοιαῦται κρίσεις ἐν τῇ κρατούσῃ δυστυχῶς ἀκρα συμφεροντοσκοπικῇ πολιτικῇ χαρακτηρίζονται ὡς παιδαριώδεις ἢ τοῦλάχιστον ὡς ἀναχρονιστικάι. Περιγοιζόμεθα λοιπὸν εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανόδου τοῦ κ. Τρικούπῃ προσδοκίας ἡμῶν. — Οὐδενὶ πλεόν ἄγνωστον τυγχάνει ὅτι ὁ νέος πρωθυπουργός, κατὰ τὰς προτέρας πρωθυπουργίας τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἀκολάστως ὑπερβολικῆς αἰσιοδοξίας ἐρείδας, ἀποτόμως αἰφνης προσέπταισεν ἐπὶ τῆς πραγματικότητος καί, ἐν ἀμυχανίᾳ γενόμενος πρὸ τοῦ ἀπροσδοκίτως διανοιγέντος πρὸ αὐτοῦ βαράθρου, δρόμῳ ἔφυγε τὴν ἀρχὴν, καταλείπων τῷ ἀνευθύνῳ ἄρχοντι τὴν ἐξεύρεσιν διεξόδου. — Τοῦ σφάλματος ἐκείνου τὰ ἐπακόλουθα ἀπέβησαν δεινότατα τῷ πανελληνίῳ, ἰδίᾳ δὲ τῷ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἑλληνισμῷ, οὗ καθ' ἱκανὰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἡλαττώθη ἡ περιουσία· ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίγνονται. Ὁ κ. Τρικούπης, ἐπανερχόμενος νῦν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅπως περισυλλέξῃ τὰ ναυάγια τῆς σκληρῆς ἐκτεθείσης τιμῆς τῆς χώρας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀπαρτίσῃ τὸ νέον τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τοῦ κράτους οἰκοδόμημα καὶ ὅπως καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐθνοπρεποῦς αὐτοῦ ἐργασίας παράσῃ ἀντιτάθμισμά τι ἠθικὸν τοῦλάχιστον πρὸς τὰς μεγάλας ὑλικὰς ζημίας τοῦ πανελληνίου, ὧν πρόξενος ἐγένετο ἡ

ἀποτυχία τῆς προτέρας οικονομικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ χρησιμοποιοῖται τὰ ἀπὸ τῆς πικρᾶς ἐκείνης πείρας μαθήματα· ἀλλ' ἵνα ὡς οἶόν τε πλῆρες κερτοθώσῃ τὸ ἔργον τοῦτο, ἀνάγκη νὰ μὴ ἐκτραπῇ ἐπὶ τὸ ἕτερον ἄκρον, ἀνάγκη διπλαθῇ ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς οικονομικῆς ἀνορθώσεως νὰ μὴ θυσιασθῇ ἀπηνῶς πᾶσα ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ πᾶσα ἐλπίς μελλούσης πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπτύξεως. — Τὴν ἀνάγκην ταύτην πεποιθήμεν ὅτι ὑπὲρ πάντας κατανοεῖ ὁ κήρυξ τοῦ πολυκρότου ἐκείνου: Ἡ Ἑλλάς προὐρίσται νὰ ζήσῃ καθὰ ζήσῃ, ὁ δημιουργὸς τῆς ἐνεστώσης ναυτικῆς δυνάμεως τοῦ κράτους· τοῦτου δ' ἕνεκα τὰ θρυλούμενα περὶ τοῦ οικονομικοῦ προγράμματος τοῦ κ. Τρικούπη, ὡς βᾶσιν ἔχοντος τὴν κατὰ ἐβδομήκοντα τοῖς ἑκατὸν ἐλάττωσιν τῶν εἰς τοὺς πιστωτὰς ἐκτινομένων τόκων, τὴν κατάργησιν τοῦ χρεωλυσίου, τὴν κατάλυσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς μοίρας, τὴν κατάλυσιν τῆς θωρηκτικῆς μοίρας, τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀποσύμβασιν καὶ αὐτῶν τῶν στελεχῶν αὐτοῦ, ὑπολαμβάνομεν ὡς εἰκασίας πολιτικῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ ἥκιστα ἀνταποκρινομένης πρὸς τὰς πραγματικὰς τοῦ ἀνδρὸς προθέσεις.

Ἐν Βιέννῃ ἔληξεν ἡ ὑπουργικὴ κρίσις, ἣν προὔκallee ὁ κόμης Ταάφφε διὰ τῆς ἀπροσδοκήτου ὑποβολῆς νομοσχεδίου ἐκλογικῶν μεταρρυθμίσεων, συνωδίσαντος ἐναντίον αὐτοῦ τὰ ἀριστοκρατικά τοῦ κοινοβουλίου στοιχεῖα. — Τοῦ κόμης Ταάφφε ἀποκαρτερήσαντος μετὰ δεκαπενταετῇ γενναίαν καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἡρωϊκὴν πάλην, ὁ αὐτοκράτωρ προσεκάλεσε τὰ διαπρεπέστατα τῶν μελῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ συνενοήθη μετ' αὐτῶν περὶ καταρτισμοῦ νέου ὑπουργείου· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὗται μόλις μετὰ δύο ἐβδομάδας ἀπηνέγκον ὀριστικόν τι ἀποτέλεσμα, τοῦ μὲν κόμης Χόενμπεργτ, αἰετοῦ μὲν πιστοῦ τοῦ κόμης Ταάφφε φίλου καὶ ὑποστηρικτοῦ, νῦν δὲ αὐτοῦ κατενεγκόντος τὴν καιρίαν κατὰ τῆς κεραινῆσεως διὰ τῆς ἐναντίον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου προσφάτου ἀγορεύσεως αὐτοῦ, μὴ ἀποδεχόμενον τὸ πρωθυπουργικὸν ἀξίωμα διὰ τὸ προεδρικὸς τῆς ηλικίας αὐτοῦ, τοῦ δὲ ἀντιπροσώπου τῶν Πολωνῶν καὶ διοικητοῦ τῆς Γαλικίας κόμης Βαδένη μὴ δυνηθέντος νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν κατὰ τοῦ κόμης Ταάφφε συνασπισθέντων κομμάτων πρὸς σχηματισμὸν τῆς μόνης δυνατῆς ὁπωσοῦν βιώσιμου συμμαχικῆς κυβερνήσεως, τοῦ δὲ πρίγκιπος Ἀλφρέδου Βίνδισγκραιτς, μόλις μετὰ μακρᾶς διαπραγματεύσεως δυνηθέντος νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. — Τὸ συμμαχικὸν τοῦτο ὑπουργεῖον κατηρτίσθη, περιλαβὼν καὶ τὰς τρεῖς μερίδας, καὶ τοὺς συντηρητικοὺς καὶ τοὺς γερμανοφιλελευθέρους καὶ τοὺς Πολωνοὺς, λαβόντας τοῦτο τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας· ἀλλὰ ὁ βίος αὐτοῦ δὲν φαίνεται προαγγελλόμενος μακρὸς. Τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἀπηρτίσθη, συνενωθέντα πρὸς μικρὸν εἰς ἀνατροπὴν τοῦ κόμης Ταάφφε, διὰ τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀπειλῆσαντος τὰς ἐν τῷ κοινοβουλίῳ σχέσεις αὐτῶν, ἔχουσιν οὕτως ἀντιθέτους ἀξιώσεις, ὥστε ἡ ἐπὶ πολὺ ἁρμονικὴ συμβίωσις αὐτῶν γενικῶς ὁμολογεῖται ὡς ἀδύνατος. — Ἐπειτα οὐ μί-

κρὰς δυσχερείας παρέχει τῷ νέῳ ὑπουργεῖῳ τὸ πρῶτον γράμμα, ὅπερ θ' ἀκολουθήσῃ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ ζητήματι τῶν ἐκλογικῶν μεταρρυθμίσεων, ἃς οὐδεμία κυβερνήσις δύναται ἀπολύτως ν' ἀρνηθῇ, ἄτε μὴ δυναμένη ν' ἀναστείλῃ τι ὑπὲρ τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων κίνημα, ὅπερ τραχύτερον ἢδὲ ἐν Βιέννῃ ἤρξατο ἐκδηλούμενον καὶ τὸ ὁποῖον ἔτι τραχύτεραν πιθανώτατα θὰ ἐλάμβανε τροπὴν, ἀν τὸ νέον συντηρητικὸν ὑπουργεῖον ἀπερρίπτε πασὰς τὰς ἀξιώσεις τῶν προηγμένων μερίδων. — Ὅπωςδὴποτε τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀπαραίτητος σχεδὸν φαίνεται ἡ καὶ ὑπὸ τῆς νέας κυβερνήσεως εὐρυνσις τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος.

Ἀλλὰ τὸ γόπτρον καὶ αὐτὴ ἴσως ἡ ὑπαρξίς τῆς συμμαχίας ταύτης καὶ ἄλλοθεν ἀπειλεῖται. — Οἱ παρὰ τὸν Τίβεριν, εἰς τὸ πέρας τῆς οικονομικῆς ἀδιοξόδου γινόμενοι, ἀρξάμενοι δὲ τέλος, φαίνεται, νὰ διορῶσι τὸ βάραθρον, εἰς ὃ ἄγει τὴν χώραν ἡ ἀνοήτως μεγαλομανὴς καὶ μωρῶς σκοποδῆς πολιτικὴ αὐτῶν, ἀναγκάζουσα αὐτοὺς χάριν τῆς περιφρουρήσεως τῶν πρωδικῶν συμφερόντων νὰ ἐκβέτωσιν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τὴν νεοπαγῇ. εὐνημερίαν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην τῆς χώρας, ἀρξάμενην ἢδὲ νὰ ρυτιδοῦται ἐν Σικελίᾳ, ἀπεφάσισαν νὰ προδῶσιν εἰς αἰσθητὸν τοῦ στρατιωτικοῦ προὑπολογισμοῦ αὐτῶν ἀκρωτηριασμὸν· εἰς τὴν οὕτω δὲ γινομένην ἐλάττωσιν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἰταλικοῦ στρατοῦ ἀναγκάζονται ἐκόντες ἄκοντες νὰ συγκατατεθῶσι καὶ οἱ ἐν Βερολίνῳ, καίπερ προδῆλως βλέποντες ὅτι αἱ τάσεις ἀμφοτέρων τῶν συμμάχων αὐτῶν, διὰ τῆς προσφάτου ἐν Μόντζα συνεντεύξεως κόμης Καλνὸκν καὶ βασιλέως Οὐμβέρτου νέας παρασχόντων ὑπονοίας, ἄγουσιν αὐτοὺς εἰς θέσιν νὰ παύσωσιν ἐρειδόμενοι, ὡς τέως ἔπρατον, εἰς τὴν ἐπικουρίαν ἐτοιμῶν πρὸς ἐνέργειαν μεγάλων αὐστριακῶν καὶ ἰταλικῶν δυνάμεων.

Τὴν φορὰν ταύτην τῶν πραγμάτων μετὰ μεγάλης, ὡς εἰκὸς, δυσχερείας προσβλέπουσιν οἱ ἀπὸ τῆς πρωδικῆς πρωτευούσης ἰθύνοντες τὰς τύχας τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, οὓς ἀπειλεῖ τὸ φάσμα τῆς μονώσεως, ἥτις ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς σχέσεσι αὐτῶν φαίνεται ἢδὲ συντελεσμένη ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀφοῦ ἡ ἐκβασίς τῶν ἐκλογῶν τῆς πρωδικῆς Βουλῆς, ἐνισχύσασα τοὺς πρῶτους γαιοδεσπότας, ἐνέτεινε τὴν ἐν τῇ προστατευτικῇ πολιτικῇ πείσμονα ἔμμονήν αὐτῶν, δι' ἀναφορῶν αὐτῶν πρὸς τὸ κοινοβούλιον, τὸν ἀρχιγερματῆα καὶ τὸ ὁμοσπονδιακὸν συμβούλιον ἀπαιτούντων τὴν ἀποφυγὴν πάσης κατὰ τὰς διαξαγομένης πρὸς διομοζύγησιν ρωσογερμανικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως διαπραγματεύσεως παραχωρήσεως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ρωσικῶν δημητριακῶν. καίτοι ἐν τῷ λόγῳ, δι' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἐκήρυξε τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ κοινοβουλίου, ἐκφράζεται ἰσχυρῶς ἡ ἐπιθυμία πρὸς κατάπαυσιν τοῦ νῦν διεξαγομένου πεισματώδους τελωνειακοῦ πολέμου.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.